

21. Gordeeva I.V. Japonija–KNR–SShA i Tajvan'skaja problema / I.V. Gordeeva // Azija i Afrika. – 2013. – №6. – S.5. – Rezhim dostupa: http://91.190.232.206:8080/period11/AziyaiAfrica/AziyaiAfrica13_06.pdf. (21 dekabnja, 2014).

22. Semin A.V. Treugol'nik SShA–Kitaj–Japonija i ATR / A.V. Semin // Azija i Afrika. – 2012. – №9. – S.2–8.

Bieliei S. I., graduate student, Donetsk National University (Ukraine, Vinnitsa), gileya.org.ua@gmail.com

Japan's reaction in response to China's rise in the Asia-Pacific region

The paper is concerned with Japan's reaction in response to China's rise in the Asia-Pacific region. In addition, it is characterized approaches of a number of Prime Ministers of Japan to policymaking in relations with China and determined the results and achievements formation China-Japan relations. Due to the analysis, it was possible to predict the dynamics in the relations and identify factors that effect on the state's relations. For achieving the objective, has been applied method of structural analysis and method of synthesis (generalization). It is suggested a hypothesis that Japan uses a set of measures to limit the influence of China in the region, particularly through creation of regional structures and signing agreements on economic cooperation with East Asia countries.

Keywords: balance of power, engagement diplomacy, ASEAN, Japan, China, the United States.

Белей С. И. аспирант, Донецкий национальный университет (Украина, Винница), gileya.org.ua@gmail.com

Реакция Японии в ответ на подъем Китая в Азиатско-Тихоокеанском регионе

Рассматривается реакция Японии в ответ на подъем Китая в Азиатско-Тихоокеанском регионе. Характеризуются подходы ряда премьер-министров Японии в выработке государственной политики в отношениях с Китаем, и определяется главный результат и достижения в формировании японско-китайских отношениях. Благодаря проведенному анализу удалось спрогнозировать динамику в отношениях и определить факторы, которые влияют на отношения между государствами. Для достижения поставленной цели были применены метод структурного анализа и метод синтеза (обобщения). Сделан вывод о том, что Япония использует комплекс мер по ограничению влияния Китая в регионе, в частности, благодаря созданию региональных структур и подписанию соглашений об экономическом сотрудничестве со странами Восточной Азии.

Ключевые слова: баланс сил, дипломатия взаимодействия, АСЕАН, Япония, Китай, Соединенные Штаты.

* * *

УДК 327.82

Дужа І. А.

аспірант, ДУ "Інститут всесвітньої історії НАН України"
(Україна, Київ), kitne_box@ukr.net

СТРАТЕГІЯ ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛІДЕРСТВА США В АТР АДМІНІСТРАЦІЄЮ Б. ОБАМИ

Розглядаються зовнішньополітичні ініціативи чинного президента США Б.Обами щодо Азійсько-Тихоокеанського регіону. Значної уваги приділяється поетапному розгляду кроків щодо відновлення іміджу Сполучених Штатів в АТР, а також досягнень, які мали місце протягом реалізації проголошеної стратегії протягом 2009–2014 рр. Вказуються головні загрози, які мають місце при відособленості США від АТР, зокрема втрата лідерських позицій з огляду на успішне еволюціонування відносин в АТР без посередництва США. У публікації наголошується, що нова адміністрація глави держави використовує переважно "м'яку силу" для реалізації своєї стратегії щодо відновлення втрачених позицій. Автор доходить висновку, що США послідовно рухаються у напрямку відновлення лідерських позицій в АТР. В умовах відновлення іміджу США у міжнародній спільноті у Вашингтона достатньо шансів отримати відзук американським ініціативам і навіть поступки міжнародного співтовариства, що дозволить згуртувати навколо себе лояльну коаліцію. Закріплюючись в АТР США виграють виразу у двох аспектах: отримують економічну вигоду і попереджують загрози для національного інтересу тенденції.

Ключові слова: США, АТР, лідерство, Обама, стратегія, зовнішня політика, геополітика.

Чинна президентська адміністрація Сполучених Штатів Америки здійснила значні трансформації у зовнішньополітичній стратегії цієї країни. Оскільки станом на кінець 2008 р. США виявились неспроможними здійснювати значний вплив у межах,

які охоплювала політика всесвітньої війни з тероризмом відповідно до доктрини Дж. Буша–мол., ці зміни були передбачуваними. Тривалі військові операції в Афганістані та Іраку, фінансово–економічна криза, і, як наслідок, величезний внутрішній борг і дефіцит бюджету спонукали Вашингтон переглянути пріоритети зовнішньої політики. Якщо раніше найважливішим зовнішньополітичним напрямком для США був Близький Схід, то при президенті Б.Обамі це місце зайняв Азійсько-Тихоокеанський регіон (АТР). Посилення присутності в Азійсько-Тихоокеанському регіоні є об'єктивно необхідною тенденцією, свідомим вибором демократичної адміністрації Білого дому. Якщо за першої каденції Б. Обама готував плацдарм для відновлення втраченої довіри і союзницьких відносин в АТР, то чинна адміністрація отримує широкі можливості, які дозволять США зайняти провідні позиції у найбільш перспективному регіоні світу. В даний час, на момент другого президентського терміну, одним з ключових для зовнішньої політики Вашингтона залишається питання про його стратегії в АТР, що представляє неабиякий науковий інтерес.

Зовнішня політика США у напрямку АТР привертає значну увагу вітчизняних дослідників і зарубіжних дослідників з огляду на її актуальність. Основний наголос зазвичай робиться на проблемах американського лідерства, ролі США в АТР в контексті регіональної безпеки, американсько–китайським й американсько–японським відносинам. Серед російських фахівців, значної уваги заслуговують напрацювання В.Дмітрієва, М.Котлова, Я.Лексютіної, Б.Ширяєва, Д.Мосякова, Г.Маслова, Г.Мурашевої, В.Мазиріна, М.Тригубенко, П.Цветога, В.Бойцова, А.Пармьонова, Н.Малєгіна, Є.Глазунова, Є.Кобелева та ін. Серед праць українських науковців, у яких окремим напрямом представлено аналіз ситуації у відносинах США та АТР, а також динаміку цих змін, необхідно відзначити праці Є.Камінського, Б.Гончара, І.Ковалю, С.Шергіна, С.Проня, О.Онищенка, Л.Матвєєвої, О.Лисенка, А.Кудряченка, В.Горбатенко, В.Мусійчука. Водночас, немає спеціальних досліджень, що детально вивчають еволюцію політики США в АТР. Тому, метою даної публікації є аналіз стратегії США у регіоні в процесі динамічних змін у відносинах США з акторами даного регіону.

Так, головні для США зовнішні виклики ХХІ ст. зосереджені в АТР. Оскільки АТР – найбільш динамічний регіон планети, де сходяться інтереси світових держав і мають місце найважливіші процеси міжнародної економіки, з приходом нової адміністрації глави держави, США проводять по відношенню до нього політику, спрямовану на стратегічне партнерство. Це очевидно з перших ініціатив, які здійснило адміністрація Б.Обами, яка чітко демонструє своє прагнення повернути повномасштабне залучення США до АТР починаючи ще з передвиборчих заяв. На сьогоднішній день головним завданням залишається вироблення оптимальної, але форсованої стратегії повернення в АТР через економічні і торгівельні союзи та системи колективної безпеки і співробітництва.

Ранні ініціативи Обами. У ході роботи першої адміністрації Б.Обами намітилися суттєві зрушення у виробленні стратегічних пріоритетів політики США в

Тихоокеанської Азії. На офіційному і експертному рівні було сформульовано ряд ідей і концепцій, що визначають нове бачення середньострокових і довгострокових цілей і завдань в регіоні. Відбулися істотні зміни в осмисленні американським істеблішментом значення Тихоокеанської Азії та Азіатсько-Тихоокеанського регіону в цілому для майбутнього економічного розвитку, національної безпеки і глобального політичного лідерства США. З цими змінами пов'язане переміщення на тихоокеанське напрямком значних фінансових, організаційних, інтелектуальних і кадрових ресурсів. Так, вже в 2010 р. прямі іноземні інвестиції з США до країн АСЕАН в порівнянні з 2009 р збільшилися в 2 рази і склали 8.4 млрд. дол. (у 2009 р. – 4.1 млрд. дол.) [1].

Активізація азійського напрямку зовнішньої політики посередництвом дипломатії розпочалася незабаром після приходу до влади. Початковим кроком США на цьому шляху став перший закордонний візит Х.Клінтон як держсекретаря в Японію, Індонезію, Республіку Корею і Китай 15–22 лютого 2009 р., що виявилось дуже символічним. Міжнародною спільнотою турне було розцінене як визнання Вашингтоном зростаючої ролі регіону для інтересів США. Протягом даного візиту Х.Клінтон, особливої уваги надають нормалізації відносин із Індонезією. Оскільки, якщо з Японією і Республікою Кореєю можна казати про багаторічний альянс, а з візитом до Китаю як крок назустріч головному економічному конкуренту, то саме Індонезія є першим інноваційним рішенням США у напрямку зближення з АТР. Цей дружній жест до найбільшої мусульманської країни зіграв свою роль для подальшого розширення співробітництва з АСЕАН і поліпшення іміджу США в мусульманському світі.

У листопада того ж року Б.Обама особисто відвідав ряд країн Азії протягом 9–денної ділової поїздки. Здійснюючи візити до Японії, Республіки Корея, Китаю, президент несподівано для громадськості відвідав Сінгапур. Протягом турне у записаному в Індонезії щотижневому зверненні до нації, він повідомив, що американські компанії – “Boeing” і “General Electric” – уклали контракти з цією країною, що дозволить забезпечити роботою понад 100 тис. американців. За його словами, зв'язки з економіками регіону дозволяють підтримувати більше 5 млн. робочих місць в США, і що найбільш швидкозростаючий регіон світу здатний допомогти процесу боротьби безробіттям в США і подоланню наслідків економічної кризи [2]. На думку аналітиків, цей жест було продемонстровано як запевнення союзників, що США мають намір і далі відігравати важливу роль у АТР, залишатися противагою зростаючої могутності КНР [3].

Пріоритетним для 2010 р. стало відновлення американського авторитету у найбільш вагомій регіональній організації – АСЕАН. Протягом тривалого часу до приходу в Білий дім Б.Обами в 2009 р., у керівництва США була відсутня цілісна концепція взаємодії з АСЕАН. Важливим кроком стало прийняття США базових принципів АСЕАН, зафіксованих в Договорі про дружбу і співробітництво в Південно-Східній Азії (ПСА) 1976 р., через підписання Держсекретарем Х.Клінтон цього договору в липні 2009 р., що відкрило шлях до вступу США до

Східноазійського саміту. Ставши 16–ю країною поза ПСА. приєдналася до Договору, вже у 2010 р. США подали заявку на вступ до АСЕАН, що, у разі їх прийняття, перетворило б “АСЕАН+6” на “АСЕАН+8”.

Заявка США на вступ до Східноазійського саміту викликала численні коментарі. Деякі країни АСЕАН вважали, що включення США до САС послабить існуючий форум з огляду на американсько-китайське суперництво, що деформує його початкові цілі, перетворить його на громіздку конструкцію типу АТЕС, тоді як функціональна кооперація – економічна, торговельна й інвестиційна – буде залишатися сферою “АСЕАН+3” [4, с.100]. Щоб розвіяти подібні застереження, США запропонували ще один дипломатичний інструмент порозуміння – щорічні зустрічі глав держав у форматі 10+1. Протягом першої каденції Б.Обами відбулося 4 таких зустрічі (15 листопада 2009 р. в Сінгапурі, 24 вересня 2010 р. в Нью-Йорку, 19 листопада 2011 р. на Балі і 20 листопада 2012 р. в Пномпені), на яких обговорювалося широке коло питань. У будь-якому разі заявка про вступ до свідчить про активні заходи адміністрації Обами відновити лідерство США в АТР.

У 2011 р. США продовжує активно діяти у багатосторонньому форматі відносин з АТР. Це було особливо помітно у активізації переговорів про розвиток транстихоокеанського партнерства – за рахунок приєднання США до зони вільної торгівлі та інвестицій, ініційованого раніше Новою Зеландією, Брунеєм, Чилі та Сінгапуром. Адміністрація Обами надала їй особливого політичного і економічного значення. На саміті АТЕС, який проходив у листопаді 2011 р. на Гавайях, і в січні 2012 р., США заявили, що кінцевою метою співпраці є створення інтегрованої регіональної економіки. За словами Б.Обами, 3 млрд. людей покладають на них великі надії в плані збільшення обсягу експорту, торгівлі та створення робочих місць, тому на його думку, АТЕС може вирішити ці завдання, зосередивши увагу на створенні робочих місць [5]. Крім того, на саміті Б. Обама заявив, що США і всім інших країн вже досягли основних угод по створенню вільної торгової зони в Тихоокеанському регіоні. Після чого держави тихоокеанського кільця почали підключатися до переговорів: Австралія, Перу, В'єтнам (всі протягом листопада 2008 р.), Малайзія (жовтень 2010 р.), Мексика і Канада (червень 2012 р.). Також, інтерес і бажання брати участь в обговоренні майбутнього проекту висловили Філіппіни, Тайвань, Республіка Корея і Японія. Цей проект вважається найбільш масштабним після входження США до АСЕАН.

У 2011–2012 рр. адміністрація Б.Обами кілька разів заявила про ключове значення АТР для військової стратегії США, зокрема під час візиту до Канберри, де було проголошено про згортання військових операцій в ряді регіонів світу, скорочення військових витрат, але збільшення присутності в АТР. Кількома місяцями раніше прем'єр-міністр Австралії Дж.Гіллард і Б.Обама вже оголосили про плани по розміщенню 2,5 тис. американських морських піхотинців на військовій базі на півночі Австралії [6]. Тому вже у січні 2012 р Б.Обама у документі “Підтримання глобального лідерства США: пріоритети оборони в XXI столітті”,

підготовленому адміністрацією Сполучених Штатів і Пентагоном, сформулював пріоритети США на найближчі десять років до яких, в першу чергу, віднесений АТР, “що набуває все більш важливого стратегічного значення для майбутнього американської економіки і національної безпеки США” [7].

Результати роботи в період другого президентського терміну 2012–2014 роки. У період з 6 по 12 липня 2012 р., напередодні передвборчих перегонів, держсекретар Клінтон вдруге здійснила турне по АТР, відвідавши 9 країн Центральної та Східної Азії, включаючи Японію, Монголію, В'єтнам, Лаос, Камбоджу, Афганістан, в ході якого вона знову нагадала світу, що США мають “базові інтереси” в АТР, що стало символом наміру продовжити розпочату роботу.

Якщо перша адміністрація Б.Обами мала відносно обмежені можливості для зовнішньополітичного маневру як в АТР, так і в решті країн світу. Їй необхідно було подолати негативну спадщину Дж. Буша–мол. і втрачені позиції США за останні майже 10 років. Це стосувалось як наслідків фінансово–економічної кризи, так і відносин зовнішньополітичної площини (війни Іраку і Афганістані, протиріччя у відносинах з союзниками по НАТО, втрачені можливості в Тихоокеанській Азії, криза відносин з Росією). Друга адміністрація Б.Обами володіє більшою свободою дій. Тому в 2012–2014 рр. намітилися передумови для початку нового етапу в концептуальному осмисленні Вашингтоном довгострокових цілей і завдань як в Тихоокеанській Азії так і решті напрямків зовнішньополітичного планування. Очевидно, що розвиток зовнішньої політики і безпеки США в роки другої адміністрації Б.Обами підпорядковане стратегічним цілям соціально–економічного розвитку країни, подолання наслідків посткризової рецесії і забезпечення довгострокового лідерства США у світовій економіці.

З 2012 р. Вашингтон продовжує розвивати контакти з країнами, які не були в числі його пріоритетних партнерів, – В'єтнамом, М'янмою; реалізує програми співпраці в торговельно–економічній та військовій галузях з традиційними союзниками – Японією, Республікою Корея, Тайванем; йде на відродження співпраці з Філіппінами. Крім того, Білий Дім продовжує робити ставку на зміцнення військових альянсів і розширення військової співпраці з В'єтнамом, Філіппінами, Індонезією, Малайзією та Сінгапуром. Важливою особливістю американської політики останніх двох років у регіоні як і раніше є вибудовування відносин з державами АТР у двох площинах: на двосторонній (наприклад, договори про взаємну безпеку з Філіппінами і Таїландом) і багатосторонній основах (загальні домовленості в рамках різних форматів – самітів АСЕАН, АТЕС, зустрічей лідерів держав, форумів, конференцій тощо).

Важливими чинниками нової політики США в Східній Азії стала відмова Вашингтону від критики моделей розвитку регіональних держав, від повчального тону у відносинах з ними, від ідеології регіональної гегемонії США, визнання адміністрацією Обама взаємозалежності світу, спільності загроз і викликів, прийняття ідей інтеграції як основи своєї зовнішньої

політики й концепції “розумної влади” з вирішальною роллю дипломатії в її реалізації [8, с. 117].

Отже, якщо перша адміністрація Б.Обами була зосереджена переважно на вирішенні внутрішніх проблем і підготовці до виходу з кризи на новий якісний рівень розвитку країни, а також відновленню діалогу та міжнародного іміджу країни. Разом з тим чинна адміністрація ставить за мету забезпечення провідної ролі США в світі за рахунок лідерства за участю більшості розвинених країн і завдання закріпитися в АТР як наймогутніша Тихоокеанська держава.

Список використаних джерел

1. Гунько Е.А. Достижения Администрации Б.Обамы в развитии отношений с АСЕАН в 2009–2012 годах / Е.А. Гунько // Юго–Восточная Азия: актуальные проблемы развития. – 2013. – №20.
2. Обама призвал американцев излечиться от консюмеризма / ИА Интерфакс [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.scan-interfax.ru/TopicNews.aspx?id=ec773c8c-fca6-4c44-9a24-6537f13a68ac>
3. Обама отправился на восток / Голос Америки [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.voanews.com/russian/news/america/Obama-Embarks-on-Asia-Pacific-Economic-Mission-2011-11-11-133682328.html>
4. Городня Н. Эволюция американо–китайских отношений в перше пост–биполярне десятиліття / Н.Городня // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Історія. – 2011. – №108. – С.7–10.
5. Обама открыл саммит АТЭС / Комсомольская правда [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://usa.kp.ru/daily/25786.5/2769711/>
6. Обама: сокращение госрасходов не затронет военное присутствие США в тихоокеанском регионе / Новости Свобода // http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20111117/17/17.html?id=24393361
7. Department of Defense. Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense. Defense Strategic Guidance, Office of the Assistant Secretary of Defense (Public Affairs). – 1 February. – 2012. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.defense.gov/news/Defense_Strategic_Guidance.pdf
8. Городня Н. Регіональна інтеграція в АТР в пост–биполярній політиці США / Н.Городня // Історичний архів. – 2013. – №11. – С.111–118.

References

1. Gun'ko E.A. Dostizhenija Administracii B.Obamy v razvitii otnoshenij s ASEAN v 2009–2012 godah / E.A. Gun'ko // Jugo–Vostochnaja Azija: aktual'nye problemy razvitija. – 2013. – №20.
2. Obama prizval amerikancev izlehit'sja ot konsjumerizma / IA Interfaks [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.scan-interfax.ru/TopicNews.aspx?id=ec773c8c-fca6-4c44-9a24-6537f13a68ac>
3. Obama otpravilsja na vostok / Golos Ameriki [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.voanews.com/russian/news/america/Obama-Embarks-on-Asia-Pacific-Economic-Mission-2011-11-11-133682328.html>
4. Gorodnja N. Evolucija amerykans'ko–kytajs'kih vidnosyn v pershe post–bipoljarnе desjatyilittja / N.Gorodnja // Visnyk Kyi'vs'kogo nacional'nogo univertsytetu imeni Tarasa Shevchenka. Istorija. – 2011. – №108. – S.7–10.
5. Obama otkryl sammit ATJeS / Komsomol'skaja pravda [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://usa.kp.ru/daily/25786.5/2769711/>
6. Obama: sokrashhenie gosrashodov ne zatronet voennoe prisutstvie SShA v tihookeanskom regione / Novosti Svoboda // http://www.svobodanews.ru/archive/ru_news_zone/20111117/17/17.html?id=24393361
7. Department of Defense. Sustaining U.S. Global Leadership: Priorities for 21st Century Defense. Defense Strategic Guidance, Office of the Assistant Secretary of Defense (Public Affairs). – 1 February. – 2012. [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.defense.gov/news/Defense_Strategic_Guidance.pdf
8. Gorodnja N. Regional'na integracija v ATR v post–bipoljarnij polityci SShA / N.Gorodnja // Istorychnyj arhiv. – 2013. – №11. – S.111–118.

S.111–118.

Duzha I. A., post-graduate student at Public institution of “Ukrainian National Academy of Sciences World history research establishment” (Ukraine, Kiev), kitne_box@ukr.net

U.S. regional leadership at APR recovery strategy by B.Obama administration

The article examines the current US President Barack Obama foreign policy enterprises concerning the Asia-Pacific region. Considerable attention is paid for the sequential inspection of United States retrieve of the leadership positions in the Asia-Pacific region, as well as their achievements that have taken place during the 2009–2014 coinciding the declared strategy. The major threats that take place in isolation from the US Asia-Pacific, including the loss of leadership due to the successful evolution of relations in Asia Pacific without the mediation of the United States are mentioned. The publication underlines that the new presidential administration employs mostly the “soft power” methods to implement its strategy for the lost positions at APR restore. The author makes the conclusion that the US consistently is moving towards recovery leading position in Asia Pacific. In conditions of US image restoring the international community in Washington is likely to get enough response to American initiatives as well as the international community concessions and will unite the loyal to US coalition. Settling down in the APR, the US will benefit in two ways: they will obtain the profitable economic benefits and will prevent national interest threatening trends.

Keywords: USA, Asia-Pacific region, leadership, Obama, strategy, foreign policy, geopolitics

Дужа І. А., аспірант, ГУ “Інститут всемирной истории НАН Украины” (Україна, Київ), kitne_box@ukr.net

Стратегія воззвращения регіонального лідерства США в АТР адміністрацією Б.Обами

Рассматриваются внешнеполитические инициативы действующего президента США Б.Обамы по Азиатско-Тихоокеанскому региону. Значительное внимание уделяется поэтапному рассмотрению шагов по восстановлению имиджа Соединенных Штатов в АТР, а также достижений, которые имели место в ходе реализации провозглашенной стратегии в течение 2009–2014 гг. Указываются главные угрозы, которые имеют место при обособленности США от АТР, в частности потеря лидерских позиций ввиду на успешное эволюционирование отношений в АТР без посредничества США. В публикации отмечается, что новая администрация главы государства использует преимущественно “мягкую силу” для реализации своей стратегии по восстановлению утраченных позиций. Автор приходит к выводу, что США последовательно движутся в направлении восстановления лидерских позиций в АТР. В условиях восстановления имиджа США в международном сообществе у Вашингтона достаточно шансов получить отзыв американским инициативам и даже уступки международного сообщества, что позволит сплотить вокруг себя лояльную коалицию. Закрепляясь в АТР, США выигрывают сразу в двух аспектах: получают экономическую выгоду и предупреждают угрожающие национальному интересу тенденции.

Ключевые слова: США, АТР, лидерство, Обама, стратегия, внешняя политика, геополитика.

* * *

УДК 327.82(470+571:478+477)“1995/1997”

Пінцак В. І.

кандидат політичних наук, асистент кафедри історії нового та новітнього часу, Чернівецький національний університетім. Юрія Федьковича (Україна, Чернівці), pintsak@mail.ua

ГЕОПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ПОЛІТИКИ Є. ПРИМАКОВА У ВРЕГУЛЮВАННІ ПРИДНІСТРОВСЬКОГО КОНФЛІКТУ

На тлі розгляду активізації дій України у врегулюванні Придністровського конфлікту впродовж 1995–1997 рр. аналізується зовнішня політика Російської Федерації щодо Молдови та України.

Метою даної публікації є аналіз плану Євгена Примакова щодо мирного врегулювання Придністровського конфлікту та оцінка наслідків гіпотетичного прирощення території України за рахунок Придністров'я.

Застосовані автором такі методи дослідження, як аналіз, синтез та моделювання дали можливість одержати наступні висновки. План мирного врегулювання Є.Примакова був лише складовою загальної політики посилення російського впливу у регіоні. Придністровський конфлікт виступав в якості об'єкту політики і, водночас, інструменту збереження зони впливу Російської Федерації у Причорноморському регіоні. Гіпотетичне прирощення території України шляхом включення Придністров'я до її складу становить загрозу її суверенітету.

Ключові слова: Придністровський конфлікт, Україна, Російська Федерація, Новоросія, “спільна держава”.

Відсутність прийнятної моделі мирного врегулювання Придністровського конфлікту в умовах існуючої нині складної геополітичної ситуації у Східній Європі, що пов'язана зі збереженням територіальної цілісності України, становить загрозу реанімації даного “замороженого” конфлікту і є прямим викликом суверенітету України.

Виходячи з цього, критичний аналіз ідеологічних конструкцій та інструментів їхньої реалізації, що використовувалися Російською Федерацією в ході еволюції Придністровського конфлікту (теорія Новоросія модель “спільної держави” Є.Примакова) є важливою складовою аналітичної підтримки стану національної безпеки України.

Останні дослідження і публікації про теорію Новоросії почали масово поширюватися у ЗМІ після відомої промови Володимира Путіна від 17 квітня 2014 року, в якій він окреслив “особливий” історичний шлях південно-східних регіонів України. Нині там масово розповсюджуються відповідні агітаційні матеріали, друкується газета “Новоросія” тощо. Загалом, серед великої кількості інформаційного розмаїття варто виокремити публікацію Станіслава Кметя “Що таке Новоросія і як з нею бути?” [9, с.1]. Автор робить Придністровський конфлікт предметом дослідження, але публікація є цікавою, передусім, з точки зору об'єктивного сприйняття поняття “Новоросія” та політичного прогнозування розвитку подій у регіоні. Розглянемо зазначені аспекти докладніше.

Перші пошуки адекватної до динаміки Придністровського конфлікту політичної позиції адміністрація Президента України Леоніда Кучми розпочала на межі 1995–1996 років. Це пояснюється тодішньою відносною стабілізацією ситуації в Автономній республіці Крим і появою суттєвих змін у відносинах України з Російською Федерацією та Румунією. Відбулися зміни і у зовнішній політиці Придністров'я. Тривалий час з боку Тирасполя спостерігався виключно проросійський зовнішньополітичний вектор, але приблизно з 1996 року на офіційному рівні усе частіше витримувався рівний підхід як до Російської Федерації, так і до України. Навесні 1997 року І.Смірнов, навіть, заявив про можливість входження Придністровської Молдавської Республіки (ПМР) до складу України. Впродовж 1997–1998 років правляча еліта Придністров'я докладала чимало зусиль для прибуття у регіон місії українських військових спостерігачів. Однак, зміни у зовнішній політиці Тирасполя варто сприймати, як форму вираження власного незадоволення низкою аспектів політики Російської Федерації, зокрема, питанням щодо розподілу майна колишньої 14-ї армії, а не як досягнення української дипломатії. Водночас, усі вищезазначені зміни створили сприятливі умови для розбудови політики України щодо врегулювання конфлікту.

На думку дослідників Брюссельського Центру європейських політичних досліджень М.Емерсона і М.Валя внаслідок того, що переговори впродовж 1992–1994 років під егідою ОБСЄ та Російської Федерації себе вичерпали, у 1995 році Україна отримала можливість стати активним учасником процесу врегулювання Придністровського конфлікту [7, с. 168].